

[Startside](#) > [Uddannelse, Retlige Netværk Og Agenturer](#) > [Belgium](#)Indholdet er leveret af
Belgien

Grunduddannelse af advokater i EU

Belgien

Det belgiske advokatsamfund består af "Orde van Vlaamse Balies" (flamsk), paraplyorganisationen for de 8 flamske lokale advokatsamfund og "Ordre des Barreaux francophones et germanophone" (fransk- og tysksprogede advokatsamfund), paraplyorganisationen for de 10 fransktalende lokale advokatsamfund og 1 tysktalende advokatsamfund, der hver har forskellige ordninger for grunduddannelse af advokater

[Det flamske advokatsamfund "Orde van Vlaamse Balies"](#)[Fransk- og tysksproget advokatsamfund "Ordre des Barreaux francophones et germanophone"](#)

Sidste opdatering: 23/06/2026

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Det flamske advokatsamfund (Orde van Vlaamse Balies)

Generel beskrivelse

Tilbydes der grunduddannelse, og hvis ja, er den obligatorisk?

Grunduddannelsen er obligatorisk og tilrettelægges af Orde van Vlaamse Balies (OVB) selv via et udvalg bestående af to repræsentanter for hvert af de otte advokatsamfund, som alle er medlem af OVB. Der er fem lokale afdelinger, som følger op på den praktiske tilrettelæggelse af grunduddannelsen.

Skelnes der i grunduddannelsen mellem kategorier af fuldmægtige, f.eks. alt efter hvilken form for advokater de vil være?

Grunduddannelsen, der tilrettelægges af OVB, er kun for fuldmægtige, der ønsker at blive procederende advokater (som efterfølgende kan blive opført på listen over advokater), ikke interne advokater.

Hvilke enheder har ansvaret for at tilrettelægge grunduddannelsen?

Skolen for fuldmægtige tilrettelægger uddannelsen.

Hvad er retsgrundlaget for grunduddannelsen?

Retsgrundlaget for grunduddannelsen findes i retsplejelovens artikel 495:

"Ordre des Barreaux francophones et germanophone og Orde van Vlaamse Balies har hver især for så vidt angår de advokatsamfund, der hører under dem, til opgave at sikre deres medlemmers ære, rettigheder og fælles faglige interesser og er kompetente med hensyn til juridisk bistand, praktik, erhvervsuddannelse af

advokatfuldmægtige og uddannelse af alle de advokater, der er optaget i de advokatsamfund, der hører under dem."

Uddannelsen er reguleret i den [etiske kodeks](#) (artikel 40-51a) på grundlag af ovennævnte lov.

Adgang til grunduddannelsen

Er der betingelser for at få adgang til uddannelsen?

Krav om videregående uddannelse/universitetsuddannelse

Krav om juridisk kandidateksamen

Optagelse i advokatsamfundet:

- Kontrol af eksamensbevis.
- Advokatsamfundet vurderer ansøgerens skriftlige ansøgning. En person, der ønsker at blive advokat, skal indsende en ansøgning til advokatsamfundet sammen med behørig dokumentation for, at alle krav (opnåelse af en kandidatgrad i jura, dato for aflæggelse af ed osv.) er opfyldt.
- Egnethedsprøve (skriftlig prøve + behandling af en sag). Egnethedsprøven går under betegnelsen B.U.B.A. ("Bewaamheidsattest tot het uitoefenen van het beroep van advocaat", der frit kan oversættes med "bevis for egnethed til at praktisere som advokat"). Prøven tages i løbet af det første år af fuldmægtigperioden. I nogle tilfælde skal kandidaterne bestå en prøve i viden om belgisk ret, før de kan starte som advokatfuldmægtig. Dette gælder for ikkebelgiske statsborgere, som har taget deres uddannelse i en anden medlemsstat, og for belgiske statsborgere, som har taget hele eller en del af deres uddannelse i en anden medlemsstat (det er f. eks. almindeligt, at jurastuderende i grænseregionen Limburg og i Nederlandene tager bachelordelen i Belgien og kandidatdelen i Nederlandene).

Hvordan ser den primære optagelsesprocedure ud? Og hvem styrer den, hvis den er konkurrencebaseret?

Kandidater til hvervet som advokatfuldmægtig skal fremlægge de dokumenter, der er beskrevet i artikel 26 i adfærdskodeksen, for advokatrådets sekretariat. Når de har aflagt ed, søger de om optagelse i advokatsamfundet på det sted, hvor deres kontor er beliggende. De kan også lade sig registrere i alle de øvrige advokatsamfund, hvis de vælger at have et sekundært kontor i disse advokatsamfunds jurisdiktioner. Når advokatrådet har godkendt ansøgningen, føjes de advokatfuldmægtige til listen over advokatfuldmægtige og får adgang til advokatsamfundets interne websted, hvor de kan tilmelde sig grunduddannelsen. Proceduren er ikke konkurrencebaseret.

Findes der alternative adgangsveje til uddannelsen?

Alternative veje til erhvervet: NEJ

Den eneste undtagelse er direktiv 98/5/EF af 17. februar 1998 (for advokater, der praktiserer i Belgien og har erhvervet kvalifikationer i en anden medlemsstat).

Grunduddannelsens format og indhold

Hvor længe varer uddannelsen, og hvordan ser tidsrammen ud?

Mindst tre år.

Ingen forskellige trin.

Hvordan tilrettelægges uddannelsen?

Fuldmægtigperioden varer tre år og overvåges af den tilsynsførende. Den faglige uddannelse (i de første 18 måneder af fuldmægtigperioden) tilrettelægges af OVB's skole for fuldmægtige.

Hvem er underviserne?

Advokater og faglige undervisere.

Hvad er grunduddannelsens indhold og formål?

- Praktikforløb under tilsyn af en privat praksis
- Kurser i lovgivning med fælles pensum for alle advokatfuldmægtige
- Oparbejdelse af ikkejuridiske kompetencer (kommunikation, forvaltning af et kontor osv.)
- Oparbejdelse af juridiske kompetencer (udfærdigelse af krav, arbejdet med klienter osv.)
- Retssager og domstolssystemet
- Strafferet og straffesager
- Forvaltningssager
- Familieret
- Arbejdsret
- Erhvervs- og konkursret
- Finansret
- Ethiske regler
- Virksomhedsregnskaber.

Hvem udformer grunduddannelsesprogrammerne?

OVB's skole for fuldmægtige.

Hvilken metode anvendes under uddannelsen?

E-læring

Praktiske seminarer

Eksamener.

Hvilke praktiske krav gælder for de fuldmægtige under uddannelsen?

Den advokatfuldmægtige aflægger ed og har derfor det samme ansvar som andre advokater. Han/hun vil naturligvis blive bistået af sin tilsynsførende. Fuldmægtigens rettigheder og pligter fremgår af ovennævnte kapitler i OVB's etiske kodeks.

Hvordan evalueres/vurderes de fuldmægtige? Hvor ofte og af hvem?

Advokatfuldmægtige evalueres ved forskellige lejligheder:

- Rapporter fra den tilsynsførende (ved fuldmægtigperiodens afslutning, eller hvis der skiftes kontor undervejs)
- Eksamener afholdt af OVB og udarbejdet af lærerne (etik, civil retspleje, strafferetspleje): Prøverne finder sted samme dag og på samme tidspunkt (oftest i starten af april med tre eksamener, én mandag, én onsdag og én fredag) i et kontrolleret onlinemiljø
- Aktiv deltagelse i undervisningen, vurderet af lærerne
- Afhandlinger, der vurderes af medlemmerne af skolen for fuldmægtige
- Deltagelse i fiktive retssager, der vurderes af en jury bestående af advokater og dommere
- Håndtering af pro deo-sager, som vurderes af kontoret for retshjælp.

Gennemføres der uddannelsesaktiviteter i samarbejde med andre aktører inden for retsvæsenet? Og hvis ja, hvordan fungerer det?

Nej.

Hvilke specifikke emner omfatter grunduddannelsen med hensyn til EU-ret, sprogundervisning

og europæiske komponenter, f.eks. deltagelse i CCBE- eller ELF-aktiviteter?

Ingen.

Hvor mange fuldmægtige kan deltage i uddannelsen? Justeres antallet af deltagere hvert år og af hvem?

I 2021-2022 startede i alt 599 advokatfuldmægtige på den faglige uddannelse. Antallet svinger fra år til år, og der er ingen begrænsning.

Afslutning af grunduddannelsen og kvalifikationsprocessen

Afsluttes grunduddannelsen med en afsluttende eksamen? Hvordan tilrettelægges den? Hvem er ansvarlig for eksamen?

Fuldmægtigen evalueres på forskellige måder (kodeksens artikel 48): eksamener, essays og løbende evaluering (f.eks. kursus i skriftlig kommunikation). Når fuldmægtigen har bestået prøverne, får vedkommende et egnethedsbevis fra OVB. Dette bevis er gyldigt i fem år (artikel 49).

Skolen for fuldmægtige har kompetence til at fastlægge eksamenernes og evalueringernes format og indhold (artikel 43).

Skal der tages yderligere skridt for at blive advokat, når grunduddannelsen er afsluttet?

Ja, fuldmægtigen skal deltage i en obligatorisk øvelse, hvor vedkommende skal plædere i en sag og fremlægge resultatet for kontorerne for juridisk bistand. De lokale advokatsamfund kan stille yderligere krav.

Kodeksens artikel 25:

Fuldmægtigperioden er den uddannelse, som advokater gennemgår, inden de optages på listen over advokater, og som har til formål at gøre dem til kompetente og uafhængige advokater, der kender etikken, respekterer tavshedspligten og de væsentlige forpligtelser med hensyn til uafhængighed og upartiskhed, undgår interessekonflikter og har tilegnet sig principperne for værdighed, retfærdighed og diskretion, som udgør grundlaget for advokaterhvervet.

Denne uddannelse omfatter forskellige dele, herunder uddannelse ved en tilsynsførende i et advokatfirma, opnåelse af et bevis for faglige kvalifikationer og opfyldelse af de forpligtelser, som det flamske advokatråd eller det advokatråd, som fuldmægtigen hører under, har opstillet.

 Sidste opdatering: 19/06/2026

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Det franske og tysktalende advokatsamfund

Generel beskrivelse

Tilbydes der grunduddannelse, og hvis ja, er det obligatorisk?

Ja, for at blive optaget i et advokatsamfund skal en advokatfuldmægtig følge faglige kurser og bestå den prøve, der tilrettelægges i henhold til den etiske kodeks (se nedenfor).

Skelnes der i grunduddannelsen mellem kategorier af fuldmægtige, f.eks. alt efter hvilken form for advokater de vil være?

Her vedrører besvarelsene af spørgsmålene kun grunduddannelsen af advokater.

Hvilke enheder har ansvaret for at tilrettelægge grunduddannelsen?

Den faglige grunduddannelse af advokater tilrettelægges af erhvervsuddannelsesinstitutionerne (se nedenfor for yderligere oplysninger).

Hvad er retsgrundlaget for grunduddannelsen?

[Adfærdskodeks for advokater](#) — artikel 3.14 ff.

[Retsplejeloven](#) — artikel 434.

Adgang til grunduddannelsen

Er der betingelser for at få adgang til uddannelsen?

Betingelser for adgang til advokaterhvervet:

"Ingen kan bære advokattitlen eller udøve advokatvirksomhed, hvis vedkommende ikke er belgier eller statsborger i en medlemsstat i Den Europæiske Union, ikke har en juridisk doktor- eller kandidatgrad, ikke har aflagt den i artikel 429 omhandlede ed og ikke er optaget i advokatsamfundet som advokat eller advokatfuldmægtig" (retsplejelovens artikel 428).

For så vidt angår grunduddannelsen:

"For at blive optaget i et advokatsamfund skal en advokatfuldmægtig følge faglige kurser og bestå den prøve, der tilrettelægges i henhold til den etiske kodeks" (artikel 3.14 i den etiske kodeks for advokater).

Hvordan ser den primære optagelsesprocedure ud? Og hvem styrer den, hvis den er konkurrencebaseret?

/

Findes der alternative adgangsveje til uddannelsen?

Nej.

Den eneste undtagelse er direktiv 98/5/EF af 17. februar 1998 (for advokater, der praktiserer i Belgien og har erhvervet kvalifikationer i en anden medlemsstat).

Grunduddannelsens format og indhold

Hvor længe varer uddannelsen, og hvordan ser tidsrammen ud?

"For at blive optaget i advokatsamfundet skal man med forbehold af artikel 428a, stk. 2, have gennemført en uddannelsesperiode på tre år" (retsplejelovens artikel 434).

Uddannelsens indhold (kurser, prøver, uddannelsesforpligtelser) fremgår af artikel [3.14 ff.](#) i den etiske kodeks.

Hvordan tilrettelægges uddannelsen?

Uddannelsen tilrettelægges internt i henhold til artikel 3.23 i den etiske kodeks.

Den juridiske faglige grunduddannelse tilrettelægges af erhvervsuddannelsesinstitutionerne. Der findes fire erhvervsuddannelsesinstitutioner, som dækker følgende advokatsamfund: Bruxelles, Namur-Dinant-Luxembourg,

Charleroi-Mons-Brabant Wallon-Tournai og Liège-Eupen-Huy-Verviers.

Direktøren for erhvervsuddannelsesinstitutionen tilrettelægger og koordinerer de juridiske faglige kurser og prøver.

Hvem er underviserne?

Underviserne er advokater, der er optaget i Ordre des barreaux francophones et germanophone og registreret ved et af advokatsamfundene under erhvervsuddannelsesinstitutionens jurisdiktion. De underviser på frivillig basis og arbejder undertiden sammen med en dommer, der er specialiseret i det fag, der undervises i.

De er altså undervisere ved siden af deres virke som advokat.

Det er erhvervsuddannelsesinstitutionerne, der styrer disse ting.

Hvad er grunduddannelsens indhold og formål?

Første år af fuldmægtigperioden (artikel 3.14 i den etiske kodeks)

Uddannelsen og (medmindre andet er bestemt) prøven består af et program på 84 timer inden for følgende emner:

1° etik (16 timer)

2° civil retspleje (16 timer)

3° straffesager, herunder forsvar af frihedsberøvede eller personer, der afhøres af politiet, anklagemyndigheden eller en undersøgelsesdommer (16 timer)

4° administrative procedurer (8 timer)

5° retshjælp (8 timer)

6° skatte- og socialsikringsforpligtelser i henhold til den økonomiske lovbog med hensyn til forebyggelse af hvidvask af penge (8 timer)

7° alternative former for tvistbilæggelse (8 timer)

8° it-værktøjer for advokater (4 timer).

Andet og tredje år af fuldmægtigperioden (artikel 3.14a i den etiske kodeks)

En fuldmægtig, der har opnået beviset for egnethed til at praktisere som advokat i overensstemmelse med artikel 3.16, stk. 1, skal i løbet af det andet og tredje år i fuldmægtigperioden deltage i praktiske faglige uddannelseskurser vedrørende:

1° etik (mindst 12 timer)

2° EU-ret, herunder den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (mindst 12 timer)

3° et eller flere af følgende emner (mindst 24 timer):

- unges rettigheder (mindst 8 timer)
- midlertidig forvaltning af ejendom og personer (mindst 8 timer)
- udlændingelovgivningen (mindst 8 timer)
- detaljeret strafferet, herunder fuldbyrdelse af domme og retten til fuldbyrdelse af domme (mindst 8 timer)
- insolvenslovgivningen (fysiske og juridiske personer) (mindst 8 timer)
- ret til beslaglæggelse og fuldbyrdelse (mindst 8 timer) – familieret (mindst 8 timer)
- forståelse af balancer og årsregnskaber (mindst 8 timer)
- ret til erstatning og kompensation for personskade, herunder fonden for erstatning til ofre for forsætlige

voldshandlinger (mindst 16 timer)

- arbejdsmarkeds- og socialsikringslovgivningen (mindst 16 timer).

De skal desuden i mindst fire dage deltage i et eller flere seminarer, der navnlig beskæftiger sig med skriftlig kommunikation, mundtlig kommunikation, medierelateret kommunikation, advokatgerning, møder, forhandlinger, samarbejdsret, mægling, advokater og mægling osv.

Erhvervsuddannelsesinstitutionerne kan tilrettelægge og tilbyde visse særlige uddannelseskurser, der gør det muligt for en fuldmægtig at følge en person, der arbejder inden for et andet erhverv.

Hvem udformer grunduddannelsesprogrammerne?

Artikel 3.24 i den etiske kodeks

"Uden at dette berører de beføjelser, som Ordre des barreaux francophones et germanophone har til at tage initiativer, som de finder hensigtsmæssige med henblik på at standardisere kravene til og indholdet af grunduddannelsen, fastsætter de enkelte erhvervsuddannelsesinstitutioner formålene med og indholdet af den faglige grunduddannelse samt eventuelle procedureregler efter høring af bestyrelsen for Ordre des barreaux francophones et germanophone og, hvis erhvervsuddannelsesinstitutionen dækker mere end et advokatsamfund, deres medlemmer. De træffer afgørelse om yderligere emner, der kan tilbydes fuldmægtige, og kan gøre dem obligatoriske."

Hvilken metode anvendes under uddannelsen?

Se svaret på "[Hvad er grunduddannelsens indhold og formål?](#)" ovenfor.

Hvilke praktiske krav gælder for de fuldmægtige under uddannelsen?

Se svaret på "[Hvad er grunduddannelsens indhold og formål?](#)" ovenfor.

Hvordan evalueres/vurderes de fuldmægtige? Hvor ofte og af hvem?

Første år af fuldmægtigperioden:

Jf. artikel 3.16:

På det første møde efter kursets afslutning aflægger fuldmægtigen prøven (= bevis for egnethed til at praktisere som advokat) bestående af et skriftligt spørgsmål inden for følgende emner (civil retspleje, strafferetspleje, administrative procedurer, drift af advokatfirma og skatteforpligtelser, retshjælp) og et mundtligt spørgsmål om kurset i etik.

+ artikel 3.18:

"De skriftlige prøver, der er omhandlet i artikel 3.16, stk. 1, og 3.17, stk. 1, tilrettelægges af erhvervsuddannelsesinstitutionerne i fællesskab. Den mundtlige prøve i etik tilrettelægges af de enkelte erhvervsuddannelsesinstitutioner ud fra en række spørgsmål udarbejdet af Ordre des barreaux francophones et germanophone under ledelse af den direktør for Ordre des barreaux francophones et germanophone, der har ansvaret for etiske spørgsmål."

For så vidt angår pointtildelingen:

Fuldmægtige, der har opnået et pointtal på mindst 10 ud af 20 i alle fag, tildes beviset for egnethed til at praktisere som advokat. Udvælgelseskomitéen kan også tildele dem dette bevis, hvis de har opnået et pointtal på 10 ud af 20 i mindst fem fag og i gennemsnit har opnået 50 % af pointene for alle emner.

Andet og tredje år af fuldmægtigperioden:

Artikel 3.14a i den etiske kodeks

- Kurser
- seminarer.

Deltagelsen i kurser og seminarer er obligatorisk og en pligt under fuldmægtigperioden.

Gennemføres der uddannelsesaktiviteter i samarbejde med andre aktører inden for retsvæsenet? Og hvis ja, hvordan fungerer det?

Artikel 3.2 i den etiske kodeks

"En fuldmægtigperiode, der er gennemført i udlandet i et advokatfirma, i en virksomhed med en intern advokat eller som referendar ved en international domstol, kan tages i betragtning ved fastlæggelsen af fuldmægtigperiodens varighed, forudsat at følgende tre betingelser er opfyldt:

- Fuldmægtigen skal have gennemført et år som fuldmægtig og i denne periode have opfyldt sine forpligtelser.*
- Fuldmægtigen skal have indhentet en forhåndstilladelse fra den, der fastlægger fuldmægtigperiodens varighed.*
- Fuldmægtigen skal have forelagt den, der fastlægger fuldmægtigperiodens varighed, en detaljeret rapport om sine aktiviteter i den pågældende periode.*

Denne rapport skal være godkendt af fuldmægtigens vejleder(e), af den interne advokat, hos hvem fuldmægtigen har gennemført sin fuldmægtigperiode, eller af den dommer, hos hvem vedkommende har været referendar."

Denne bestemmelse er i øjeblikket under revision med henblik på eventuelt at udvide mulighederne for udstationering.

Hvilke specifikke emner omfatter grunduddannelsen med hensyn til EU-ret, sprogundervisning og europæiske komponenter, f.eks. deltagelse i CCBE- eller ELF-aktiviteter?

Disse emner indgår i det andet år af fuldmægtigperioden (se artikel 3.14a).

EU-ret, herunder den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (mindst 12 timer).

Hvor mange fuldmægtige kan deltage i uddannelsen? Justeres antallet af deltagere hvert år og af hvem?

Afslutning af grunduddannelsen og kvalifikationsprocessen

Afsluttes grunduddannelsen med en afsluttende eksamen? Hvordan tilrettelægges den? Hvem er ansvarlig for eksamen?

Se svaret på spørgsmål 3.8.

Efter at have bestået CAPA-testen og opfyldt sine forpligtelser under fuldmægtigperioden i overensstemmelse med den etiske kodeks indgiver fuldmægtigen en ansøgning til advokatrådet om optagelse i advokatsamfundet.

Skal der tages yderligere skridt for at blive advokat, når grunduddannelsen er afsluttet?

/

 Sidste opdatering: 23/06/2026

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.